

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
103 33 Stockholm

REMISSVAR
2024-01-10

Svar på remitterad promemoria Vissa förslag om kompensation m.m. till personer födda 1957 och 1959 på grund av höjd åldersgräns för förhöjt grundavdrag, Fi2023/02676

SKPF Pensionärerna och SPF Seniorerna tackar för möjligheten att få yttra oss över regeringens förslag.

Sammanfattning

Vi är i huvudsak starkt positiva till att regeringen föreslår att den felaktiga skatten på inkomster under 2023 för personer födda 1957 ska korrigeras. Men med vissa förbehåll. Personer födda 1957 har under 2023 beskattats på ett obefogat sätt då de gått miste om det förhöjda grundavdraget. Vi instämmer därför inte med utredningen om att staten bör "kompensera" de berörda, utan det som bör ske är istället att betrakta som en återbetalning.

Vi är även positiva till förslaget om att senarelägga höjd åldersgräns till fyllda 67 år vid årets ingång för rätt till det förhöjda grundavdraget, från 2026 till 2027. Födda 1959 får därmed rätt till det förhöjda grundavdraget 2026, från fyllda 66 års ålder vid årets ingång. Därmed undviks att personer födda 1959 hamnar i samma situation som årskullen födda 1957 och får betala högre skatt. Detta i och med att man senarelägger höjd åldersgräns så rättas samordningen till mellan de olika systemen: pensionssystemet, trygghetssystemen och skattelagstiftningen. Och inte minst, gör det mer rättvist. Däremot menar vi att ränta bör påföras återbetalningen till födda 1957 och att årskullarna 1957 och 1959 inte bör åläggas full arbetsgivaravgift under ett år då de inte kan ta del av socialförsäkringsförmåner. Vi menar också att breda informationsinsatser till födda 1957 bör genomföras under starten av år 2024.

Generella synpunkter

Det är ett styrkebesked för demokratin att regeringen lyssnat på den omfattande kritiken mot den orättvisa som i skattehänseende konkret kom att drabba årskull 1957, och i förlängningen årskull 1959, när en rad höjningar av pensionsrelaterade åldrar beslutades om. SPF Seniorerna skickade bland annat en omfattande skrivelse till regering, riksdag och myndigheter i september 2022 som legat till grund för kritiken. Tillsammans har samtliga pensionärsorganisationers samt flera fackliga organisationers, andra opinionsbildares och 1957:ornas egna mobilisering i sociala medier, främst i form av Facebook-gruppen *Född 57 - Åldersdiskriminerad och Straffbeskattad av Riksdagen*, samfälliga opinionsbildning för rättvis skatt varit mycket betydelsefull i detta arbete.

Det är mycket olyckligt att den situation som regeringen nu strävar efter att komma till rätta med över huvud taget uppstod. Vi vill erinra om vårt remissvar på regeringens remitterade promemoria

Konsekvenser av justerade åldersgränser i pensionssystemet och i andra trygghetssystem (dnr. S2021/02250). I remissvaret, daterat 2021-05-07, avrådde vi generellt ifrån att höja åldrarna i både pensions- och skattesystemet till dess att fungerande trygghetssystem, en välkomnande arbetsmarknad och högre pensionsavgift först var på plats.

Vi anser att en bakomliggande orsak till att årskullen 1957 hamnat i kläm är att staten frångått principen om lika skatt vid lika inkomst. Konstruktionen med ett ordinarie jobbskatteavdrag kompletterat med åldersbundna jobbskatte- och grundavdrag har skapat ett oöverskådligt och för många orättvist skattesystem. Det är därför angeläget att återgå till en ordning där inkomst som huvudregel beskattas lika, oavsett inkomstslag och den skattskyldiges ålder.

Tillförlitlig information och att beslut tas i god tid så att människor kan planera är centralt för tilliten till såväl välfärdssystemen som politiken. Vi menar därför att det framöver är av största vikt att beslut som påverkar pensionsrelaterade åldrar tas med klart större framförhållning än ett drygt halvår och att informationsinsatser till berörda görs tidigt och prioriteras.

SKPF Pensionärerna och SPF Seniorerna har vid flertalet tillfällen i remissvar påpekat vikten av att se över pensionssystemet bland annat då samordningen av regelverk och åldersgränser med kringliggande trygghetssystem och skattessystem inte har fungerat. Misstagen som skett med årskull 1957 är en direkt följd av brister i sådan samordning. För att liknande misstag ska undvikas i framtiden krävs insikter bland beslutsfattare om att regler och åldersgränser i kringliggande system i hög grad påverkar och är sammankopplade med pensionerna. Missödet med årskull 1957 tydliggör behovet av en översyn av pensionssystemet och samordningen gällande regler och åldersgränser i kringliggande system. Därmed anser vi också att det är av vikt att de allvarliga bristerna i beredningsarbetet och i konsekvensbeskrivningarna som föregått *Prop. 2021/22:181 Justerade åldersgränser i pensionssystemet och i kringliggande system* granskas och utreds för att ta lärdomar för framtiden.

Synpunkter på utredningens förslag

Vi tillstyrker i huvudsak regeringens förslag om återbetalning av skatt för personer födda 1957, men med vissa förbehåll. Personer födda 1957 har under 2023 beskattats på ett obefogat sätt då det inte infördes övergångsregler för just det förhöjda grundavdraget för den här gruppen när pensionsåldrarna höjdes. Personer födda 1957 har därmed gått miste om det förhöjda grundavdraget under ett år. Utredningen lyfter att den skillnad som uppstått i de olika regelsystemen i samband med höjningen av åldersgränserna i socialförsäkringssystemet och höjningen av åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget i skattelagstiftningen inte är önskvärd. Och att kompensationen syftar till att kompensera för en utebliven skattesänkning. Vi anser däremot att detta handlar om en återbetalning av skatt till de berörda och inte om en kompensation just för att det som skett inte är önskvärt.

Staten bör betala ränta på det belopp som återbetalas till de berörda.

Vi tillstyrker att ränta utkrävs som påtryckningsmedel i samband med återkrav. Men att från statens sida kräva ränta vid återkrav balanserar inte med utredningens förslag att ränta inte ska utbetalas på återbetalningen till personer födda 1957. Den högre uttagna skatten under 2023 kan liknas vid ett lån av staten från den enskilde. Detta styrks också av utredningens förslag om att återbetalningen ska vara skattefri då den syftar till att väga upp för en utebliven skattelättnad, vilket också är ett förslag som vi tillstyrker. Vi menar däremot att ränta bör påföras på återbetalningen till födda 1957 i form av en ränta motsvarande övriga gällande regelverk för räntesatser på skattekotot.

Vi anser det rimligt att återbetalningen baseras på fastställd förvärvsinkomst och kommunalskattesats för 2023. Vi tillstyrker därmed denna del av förslaget.

Oklart om gruppen födda 1957 även kompenseras för felaktiga arbetsgivaravgifter

Vi anser att personer födda 1957, som nu kompenseras med 3,2 miljarder kronor, även bör tillgodoses för de högre egen- och arbetsgivaravgifter som betalats in för dem under 2023. Det är orimligt att egenföretagare och arbetsgivare till löntagare födda 1957 har betalat in 28,97 respektive 31,42 procent i avgifter när det borde vara 10,21 procent som för tidigare årskullar året efter pensionsåldern. Detta är en rättvis- och principfråga och en uppenbar parallell till frågan om inkomstskatten. Personer födda 1957 får under 2023 inte ta del av socialförsäkringarna som ingår i den högre egen- och arbetsgivaravgiften, exempelvis sjukförsäkring och a-kassa. Det är inte rimligt med en ordning där man måste betala för försäkringar på arbetsmarknaden som man inte omfattas av, varken för födda 1957 eller födda 1959. Det framgår inte av utredningens förslag om återbetalningen även innehåller kompensation för stor och felaktig inbetald arbetsgivaravgift för födda 1957, eller hurvida denna motsägelsefulla ordning ska fortgå eller ej för födda 1959. Vi uppmanar därför regeringen att återkomma med förslag om hur de berörda ska tillgodoses i detta avseende.

Utöver nämnda inkonsekvens vill vi också erinra om att födda 1959 som åläggs fulla arbetsgivaravgifter kan få en sämre ställning på arbetsmarknaden då de kostar mer för arbetsgivaren att behålla. Möjligheterna för födda 1959 att arbeta kvar efter sin pensionsålder försämras därmed. Förutom att det kan innebära en ekonomisk förlust för individen, så är det negativt för bristyrken inom välfärden.

Skatteverket som handläggande myndighet, hanteringen av återbetalning på skattekontot och behov av informationsinsatser

Vi tillstyrker att Skatteverket föreslås vara handläggande myndighet för de cirka 110 000 pensionärer som kommer att omfattas av återbetalningen. Vi tillstyrker även att lagen träder i kraft den 1 juli 2024 och att utbetalningen av återbetalningen då sker i anslutning till att mottagarna får beslut om slutlig skatt för beskattningsåret 2023.

Ett resonemang och en analys kring hur sociala ersättningar eventuellt kommer att påverkas av återbetalningen 2024 saknas, vilket vi anser är en stor brist. Sena besked om detta kan få stora ekonomiska konsekvenser för individen, och inte minst skada förtroendet för politiken ytterligare.

Mot bakgrund av den otydlighet som präglar hanteringen av skatten för årskull 1957 under 2023 så är det av stor vikt att informationsinsatser sker avseende återbetalningen till berörda. Detta är inte minst viktigt för tilliten till staten och dess myndigheter. Därför avstyrker vi förslaget om att inte några särskilda informationsinsatser ska genomföras. Vi vill istället understryka vikten av att information går ut i början av år 2024 till de personer som kommer att omfattas av återbetalningen, exempelvis information om tid för utbetalning och ansvarig myndighet, men också om deras eventuella sociala ersättningar kommer att påverkas av återbetalningen 2024. Informationsinsatser är inte minst viktigt för att alla berörda ska ha möjlighet att planera privatekonomiskt under året.

Senareläggning av höjd åldersgräns i skattelagstiftningen - personer födda 1959

Vi tillstyrker även förslaget om att senarelägga höjd åldersgräns till fyllda 67 år för rätt till det förhöjda grundavdraget, från 2026 till 2027. Födda 1959 får därmed rätt till det förhöjda grundavdraget 2026, vid fyllda 66 år.

Eva Eriksson
Förbundsordförande
SPF Seniorerna

Liza di Paolo Sandberg
Förbundsordförande
Svenska KommunalPensionärernas Förbund